

Neliteistkümnes rahvusvaheline lingvistikaolümpiaad

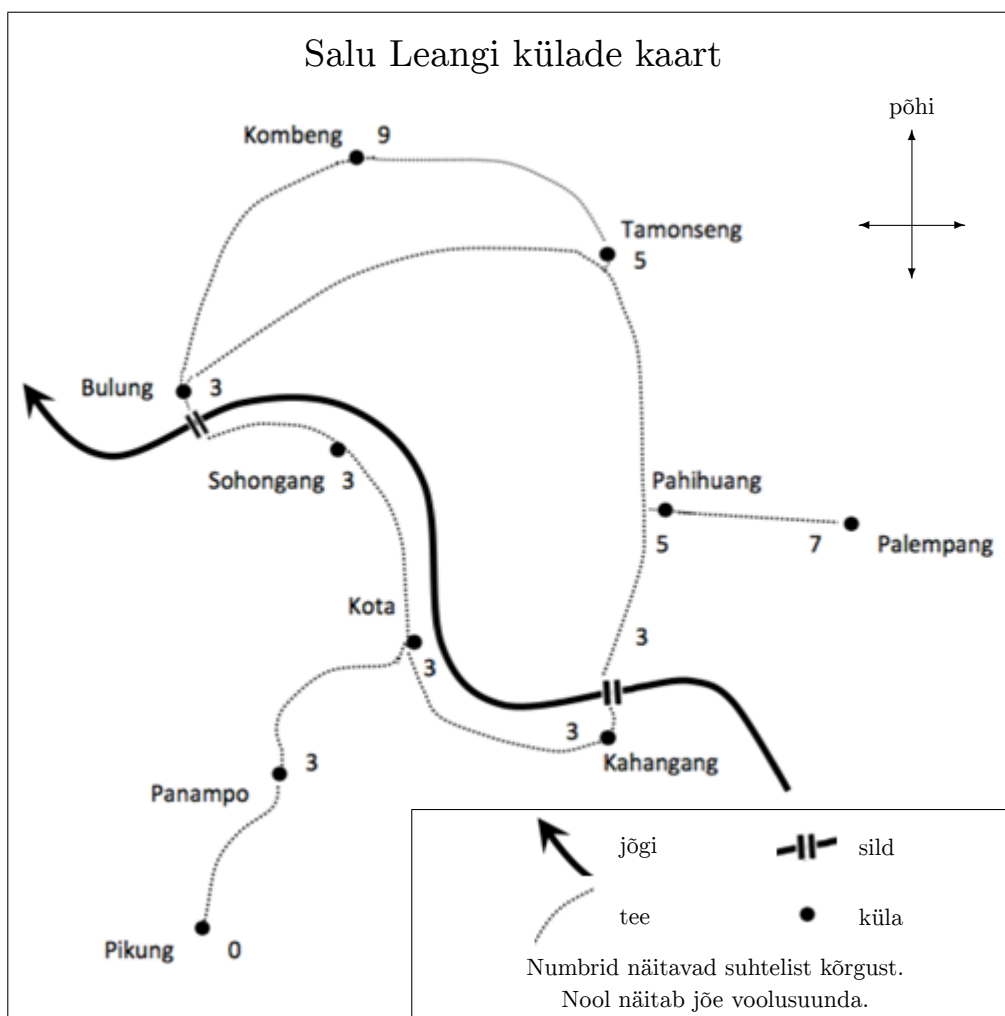
Mysore (India), 25.–29. juuli 2016

Individuaalvõistluse ülesanded

Ärge kirjutage ülesandeid ümber. Lahendage iga ülesanne eraldi lehel (lehtedel). Kirjutage lahendatava ülesande number, oma koha number ja nimi igale ülesande lahenduse lehele eraldi. Ainult sel juhul on Teie tulemuste täpne arvestus garanteeritud.

Põhjendage iga vastust. Täiesti õigeid, kuid põhjenduseeta vastuseid hinnatakse madalalt.

Ülesanne nr 1 (20 punkti). Keeleteadlane tuli Salu Leangi ((Sulawesi) saarel), et uurida aralle-tabulahani keelt. Ta külastas erinevaid Salu Leangi (vaadake kaarti¹) külasid ja küsis kohalikelt elanikelt: **Umba launggola?** 'Kuhu sa lähed?'

¹Külade nimed on autentsed, kuid kaart mitte.

Allpool on toodud saadud vastused. Mõnes neist on lüngad.

- **Kahangangi külas:**
 - Lamaoä' bete' di Bulung.
 - Lamaoä' sau di Kota.
 - Lamaoä' ____₁ di Palembang.
- **Kombengi külas:**
 - Lamaoä' pano di Pahihuang.
 - Lamaoä' tama di Sohongang.
 - Lamaoä' naung di Tamonseng.
 - Lamaoä' ____₂ di Palembang.
- **Kota külas:**
 - Lamaoä' dai' di Kombeng.
 - Lamaoä' dai' di Palembang.
 - Lamaoä' naung di Pikung.
 - Lamaoä' ____₃ di Bulung.
 - Lamaoä' ____₄ di Sohongang.
- **Palempangi külas:**
 - Lamaoä' bete' di Kahangang.
 - Lamaoä' dai' di Kombeng.
 - Lamaoä' pano di Panampo.
 - Lamaoä' sau di Sohongang.
 - Lamaoä' ____₅ di Bulung.
 - Lamaoä' ____₆ di Kota.
 - Lamaoä' ____₇ di Pahihuang.
- **Pahihuangi külas:**
 - Lamaoä' naung di Bulung.
 - Lamaoä' naung di Pikung.
- **Bulungi külas:**
 - Lamaoä' pano di Pahihuang.
 - Lamaoä' pano di Panampo.
 - Lamaoä' ____₈ di Kota.
 - Lamaoä' ____₉ di Pikung.
- **Panampo külas:**
 - Lamaoä' tama di Kahangang.
 - Lamaoä' pano di Tamonseng.
 - Lamaoä' ____₁₀ di Kota.
- **Pikungi külas:**
 - Lamaoä' pano di Kota.
 - Lamaoä' dai' di Pahihuang.
 - Lamaoä' sau di Sohongang.
 - Lamaoä' ____₁₁ di Bulung.
 - Lamaoä' ____₁₂ di Kahangang.
 - Lamaoä' ____₁₃ di Panampo.
- **Sohongangi külas:**
 - Lamaoä' bete' di Bulung.
 - Lamaoä' tama di Kahangang.
 - Lamaoä' tama di Kota.
 - Lamaoä' dai' di Pahihuang.
- **Tamonsengi külas:**
 - Lamaoä' pano di Pahihuang.
 - Lamaoä' pano di Panampo.
 - Lamaoä' ____₁₄ di Kahangang.
 - Lamaoä' ____₁₅ di Palembang.

Täitke lüngad.

⚠ Aralle-tabulahani keel kuulub austroneesia keelte hulka. Seda räägib umbes 12000 inimest Indoneesias.
—Ksenija Giljarova

Ülesanne nr 2 (20 punkti). On antud ladina kirjas kirjutatud sõnad luvi keeles ning nende eestikeelsed tõlked:

1. runtiyas 'hivv'	8. sanawas 'hea'
2. patis 'jalg'	9. nimuwizas 'poeg'
3. harnisas 'kindlus'	10. zitis 'mees'
4. iziyanta 'nad tegid'	11. piyanti 'nad annavad'
5. turpis 'leib'	12. hantawatis 'kuningas'
6. tarhunzas 'kõu'	13. istaris 'käsi'
7. hawis 'lammas'	

Kõiki ülaltoodud sõnu on luvi hieroglüüfides võimalik kirjutada mitmel viisil. Järgnevalt on iga sõna kirjutatud kahel võimalikul viisil ning esitatud suvalises järjekorras:

- A. B. C. D. E. F.
- G. H. I. J. K.
- L. M. N. O. P.
- Q. R. S. T. U.
- V. W. X. Y. Z.

(!) Muid seletusi, mida küsimustes pole küsitud, ei oodata ning neid ka ei hinnata.

(a) Viige iga ladina kirjas kirjutatud luvi sõna vastavusse kahe hieroglüüfikirjas oleva vormiga. Tooge vastavused välja järgmiselt: „number ~ kaks tähte“.

(b) Kahele ülaltoodud 13 sõnast on järgnevalt esitatud veel üks võimalik üleskirjutuse viis:

1. ; 2.

Leidke, millised sõnad need on.

(c) Selgitage lühidalt järgmiste luvi sümbolite kõiki võimalikke funktsioone:

1. ; 2. ; 3. ; 4. ; 5. ; 6. ; 7.

⚠ Luvi keel kuulub indoeuroopa keelte hulka. Seda räägiti Väike-Aasias umbes 3 000 aastat tagasi.

—Tae Hun Lee

Ülesanne nr 3 (20 punkti). On antud laused kenuzi-nuubia keeles ning nende eestikeelsed tõlked:

1. **ar kanarri:cci:g kami:g ja:nticcirsu.**
Me ostsime naabrite jaoks kaamlid.
2. **tirt kade:g allesu.**
Omanik parandas kleidi.
3. **jahali wali:g darbadki biticcirra.**
Noored mehed hakkavad koertele kana andma.
4. **man jahalgi kade:cci:g ma:gtirsu.**
Ta varastas noore mehe jaoks kleidid.
5. **ay beyye:cci:g aja:nirri.**
Ma ostan kaelakette.
6. **wal aygi ba:bi:g elde:nsu.**
Koer leidis minu jaoks ukсед.
7. **magas ikki wali:g ticcirsu.**
Varas andis teile koerad.
8. **i:di magaski kami:g tirsu.**
Mehed andsid vargale kaamlid.
9. **ay hanu:g bijomri.**
Ma hakkam eeslit lööma.
10. **sarka:yi aygi beyye:cci:g ade:nda.**
Argpüksid annavad mulle kaelakette.

(a) Tõlkige eesti keelde:

11. **magasi argi ajomirra.**
12. **ay kanarri:g ba:bki alletirsi.**
13. **hanu tirti:g elirsu.**
14. **tirti argi kamgi de:ccirsa.**
15. **ay darbadki bija:ndi.**

(b) Tõlkige kenuzi-nuubia keelde:

16. *Naabrid annavad omanikule kaelaketti.*
17. *Noor mees ostis meie jaoks koera.*
18. *Me hakkame teda varastama.*
19. *Omanikud löid vargaid.*
20. *Koerad leidsid argpüksi jaoks kanad.*

⚠ Kenuzi-nuubia keel kuulub ida-sudaani keelte hulka. Seda räägib umbes 50 000 inimest Egiptuses.

y = eesti keele j. Märk : näitab, et eelnev täishäälik on pikk.

—Aleksejs Peguševs

Ülesanne nr 4 (20 punkti). Hiljutised kontaktid Lääne tsivilisatsiooniga on toonud iatmüli keeles kaasa muutusi. On tekkinud uusi sõnu ja väljendeid ning mõnel olemasoleval on kujunenud uued tähendused.

On antud sõnad ja sõnaühendid iatmüli keeles ning nende eestikeelsed tõlked suvalises järjekorras:

1. guna vaala	a. <i>banaan</i>
2. ka'ik	b. <i>lehm</i>
3. ka'ikgu	c. <i>kanuu</i>
4. klawun	d. <i>raamat</i>
5. laavu	e. <i>karboniseeritud jook, alkohol</i>
6. laavuga vi'	f. <i>vintpüss</i>
7. laavuga	g. <i>pilt, vari</i>
8. ni'bu	h. <i>auto</i>
9. ni'buna vaala	i. <i>ma sain</i>
10. nyaka'ik	j. <i>peegel</i>
11. vi	k. <i>ma nägin</i>
12. vi'wun	l. <i>kell</i>
13. walini'bana bâk	m. <i>oda</i>
14. walini'bana gu	n. <i>lugema</i>
15. walini'bana vi	o. <i>maa</i>

(!) Muid seletusi, mida küsimustes pole küsitud, ei oodata ning neid ka ei hinnata.

(a) Leidke õiged vasted.

(b) Tõlkige eesti keelde:

1. **vaala**; 2. **gu**; 3. **vi'**

Ühele neist kolmest sõnast leidub sõnade ja fraaside (1–15) seas sünonüüm, mis on kujunenud hiljem. Leidke see sünonüüm. Miks see kujunes?

(c) Tõlkige iatmüli keelde:

1. *sigat*; 2. *banaanilehed*; 3. *päike*; 4. *valged inimesed*

Üks vastustest langeb kokku ühe sõna ja fraasiga (1–15).

⚠ Iatmüli keel kuulub sepiki keelte hulka. Seda räägib umbes 46 000 inimest Paapua Uus-Guineas.

' ja **ny** on kaashäälikud. **â** on täishäälik.

—Artürs Semeņuks

Ülesanne nr 5 (20 punkti). On antud sõnad jaqaru keeles ning nende eestikeelsed tõlked:

aq'ipsa	<i>ka koobas</i>	qucxap'a	<i>läbi järve</i>
aq'na	<i>koopas</i>	qucxst'psa	<i>ka meie₁₊₂ järvest</i>
chushp'a	<i>tema nurk</i>	marka	<i>linn</i>
chushuntxi	<i>kas nurgas?</i>	markp't'a	<i>tema linnast</i>
ishinhna	<i>minu voodis</i>	markstxi	<i>kas meie₁₊₂ linn?</i>
ishma	<i>sinu voodi</i>	utamt'a	<i>sinu majast</i>
p'ak'u	<i>pott</i>	utnha	<i>minu maja</i>
p'ak'unhpsa	<i>ka minu pott</i>	yaputxi	<i>kas väli?</i>
qaqat'a	<i>kaljust</i>	yapsanpsa	<i>ka meie₁₊₂ väljas</i>

(a) Tõlkige eesti keelde:

1. **utnhantxi**
2. **yapp'psa**
3. **yapup'psa**

(b) Tõlkige jaqaru keelde:

4. *meie₁₊₂ kalju*
5. *sinu nurgas*
6. *ka sinu nurgas*
7. *ka sinu nurgast*
8. *kas koopast?*
9. *kas maja?*

⚠ Jaqaru keel kuulub aimara keelte hulka. Seda räägib umbes 730 inimest Peruu.
nh = *n* eesti sõnas *kang*. **ch**, **cx**, **q**, **sh**, **tx** on kaashäälikud. Märk ' ' näitab aspiratsiooni.
meie₁₊₂ = 'minu ja sinu'. —Ivan Deržanski

Toimetajad: Božidar Božanov, Qitong Cao, Jeong Yeon Choi,
Ivan Deržanski (tehn. toim.), Hugh Dobbs, Dmitri Gerassimov, Ksenija Giljarova,
Stanislav Gurevitš, Gabrijela Hladnik, Boriss Iomdin (vast. toim.), Bruno L'Astorina,
Tae Hun Lee, Danōlo Mōssak, Miina Norvik, Aleksejs Peguševs, Aleksandr Piperski,
Marija Rubinštein, Daniel Rucki, Artūrs Semeņuks, Pavel Sofroniev, Milena Veneva.

Eesti tekst: Miina Norvik.

Edu!